

SCENARIUSZ I. ZRABOWANE. WYKORZENIONE.

„Dobra krew”. Założenia nazistowskiej teorii rasowej i sposoby pozyskiwania „rasowo odpowiednich” dzieci

ETAP EDUKACYJNY

szkoła ponadpodstawowa

CZAS TRWANIA

godzina lekcyjna

SŁOWA KLUCZOWE, NAJWAŻNIEJSZE POJĘCIA, PROBLEMY

nazizm, nazistowska polityka rasowa, rasa aryjska, germanizacja, Volkslista, niemiecka polityka okupacyjna na ziemiach polskich, kradzież dzieci.

ZAKRES TEMATYCZNY

polityka demograficzna i rasowa nazistowskich Niemiec, elementy niemieckiej polityki okupacyjnej na ziemiach polskich.

CELE

Po zakończeniu lekcji uczeń potrafi:

- przedstawić główne założenia polityki rasowej nazistowskich Niemiec,
- omówić proces „pozyskiwania” dzieci spełniających nazistowskie kryteria „dobrej krwi”,
- wskazać główne cele „kradzieży” i germanizacji dzieci z Polski.

METODY I ŚRODKI DYDAKTYCZNE, MATERIAŁY

teksty źródłowe (załączniki nr 1, 2 i 3)

FORMY PRACY

praca pod kierunkiem, dyskusja, elementy wykładu, praca w grupach, analiza tekstu

WPROWADZENIE

1. Jako wprowadzenie do lekcji nauczyciel wygłasza krótki wykład na temat założeń nazistowskiej teorii rasowej – sformułowanej przede wszystkim przez Adolfa Hitlera w „Mein Kampf”.
2. Nauczyciel kontynuuje wykład, przybliżając przyczyny, dla których powołano Lebensborn oraz charakteryzując działalność tej instytucji do roku 1939.

Pomocne w przygotowaniu tego wykładu będą publikacje:

- A. Malinowska, „Dobra krew”. *Lebensborn i kradzież „rasowo wartościowych” dzieci, [w:] Zrabowane. Wykorzenione. Losy dzieci odebranych rodzinom przez niemieckie władze okupacyjne podczas II wojny światowej*, red. T. Skonieczny, Krzyżowa 2022, s. 6–7. Publikacja w wersji elektronicznej, dostępna na stronie www.krzyzowa.pl
- *Ofiary nazistów: nazistowska ideologia rasowa* [w:] *Encyklopedia Holocaustu* – <https://bit.ly/3qGXemn> [dostęp 27.03.2022].

WYKŁAD

3. Nauczyciel w formie krótkiego wykładu omawia politykę rasową nazistów na okupowanych terenach Polski, po przegranej wojnie obronnej 1939 roku.
4. Kontynuując wykład, nauczyciel przedstawia cele, jakim miało służyć stworzenie niemieckiej listy narodowościowej (Volkslisty) wraz z czterema kategoriami, jak również wskazuje na politykę władz nazistowskich wobec grup, które uznawano za „spolonizowane”, jak np. Górnoślązacy, Kaszubi czy Mazurzy.

PRACA Z MATERIAŁEM POMOCNICZYM / PRACA W GRUPACH

5. Nauczyciel dzieli uczniów na grupy 2–4-osobowe i rozdaje im tekst źródłowy (załącznik nr 1). Po zapoznaniu się z materiałami źródłowymi uczniowie odpowiadają na pytania:
 - jakie kryteria miały spełniać osoby „nadające się do zniemczenia” i w jaki sposób miano z nimi postępować?
 - w jaki sposób administracja niemiecka powinna postępować z osobami prezentującymi „dobrą krew”?

Nauczyciel podsumowuje odpowiedzi uczniów.

PRACA Z TEKSTEM ŹRÓDŁOWYM / PRACA W GRUPACH

6. Nauczyciel rozdaje uczniom materiały pomocnicze (załącznik nr 2). Po zapoznaniu się z materiałami pomocniczymi uczniowie, na forum klasy, odpowiadają na pytania:
 - w jaki sposób okupacyjne władze niemieckie wyszukiwały dzieci, które mogły zostać poddane germanizacji?
 - w jaki sposób przebiegał przykładowy proces germanizacji zrabowanych dzieci?
7. Podsumowując wypowiedzi uczniów, nauczyciel może zadać im pytanie: co działo się z dziećmi, które nie przeszły selekcji rasowej i/lub testów psychicznych?

PODSUMOWANIE

8. Nauczyciel zadaje pytania podsumowujące, które mają sprawdzić zrozumienie materiału przez uczniów:

- dlaczego naziści szukali dzieci o „dobrej krwi”?
- czy uczniowie są zdania, że dzieci odebrane rodzicom i zmuszone do wyrzeczenia się swojego języka, imienia, rodziny, mogły stać się pełnoprawnymi Niemcami?

Nauczyciel podsumowuje wypowiedzi uczniów a następnie, w formie miniwykładu, przedstawia skalę zjawiska „kradzieży” dzieci z Polski oraz ile z nich wróciło po wojnie do kraju. Pomocnym w przygotowaniu tego wykładu będzie tekst Anny Malinowskiej, „Dobra krew”..., s. 14-15.

ZADANIE DOMOWE (DO DECYZJI NAUCZYCIELA)

9. Nauczyciel rozdaje uczniom materiały dodatkowe, opisujące powojenne losy „zrabowanych” dzieci (załącznik nr 3). Zadaniem uczniów jest przygotowanie pisemnej odpowiedzi na pytania:

- W jaki sposób dzieci wywiezione do Niemiec mogły wrócić do Polski? W jaki sposób zgłaszały swoją chęć powrotu do kraju?
- Co działo się z młodszymi dziećmi, które znajdowały się w niemieckich rodzinach adopcyjnych?
- Według jakiego klucza fałszowano dane osobowe zrabowanych dzieci?
- Kto prowadził poszukiwania zrabowanych dzieci z Polski?

Wskazówka

Powyższe zadanie będzie elementem drugiego scenariusza. Można je zrealizować po przeprowadzeniu niniejszego scenariusza, jako zadanie domowe, albo przeprowadzić je podczas realizacji kolejnej lekcji na temat zrabowanych dzieci.

Autor: Tomasz Skonieczny, Fundacja „Krzyżowa” dla Porozumienia Europejskiego, www.krzyzowa.pl
Projekt: Uprooted – historia dzieci zrabowanych w czasie II wojny światowej, www.uprooted.eu, 2022

© by Fundacja „Krzyżowa” dla Porozumienia Europejskiego, 2022

Niniejsze materiały edukacyjne mogą być pobierane i drukowane w niezmienionej formie (z podaniem źródła) wyłącznie w celach edukacyjnych i niekomercyjnych.